

Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága részére!

1015.Budapest, Donáti utca 35-45.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott Angyal József regisztrált okleveles adószakértő (1158. Budapest, Pörge utca 82.) *indítványozó* az alkotmánybíróságról szóló 1989.évi XXXII. törvény 1.§ b) pontja alapján

U t ó l a g o s n o r m a k o n t r o l l

iránti kérelmet terjesztek elő.

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy „*A közteherviselés rendszerének átalakítását célzó törvénymódosításokról*” szóló (2009. július 8-án kihirdetett), 2009. évi LXXVII. törvény

1.§ (1) bekezdés, 2.§ (3) bekezdés, 6.§, 11.§, 15.§, szja tv. 47.§ (2) bekezdés részeit alkotmányellenességre tekintettel **megsemmisíteni szíveskedjen.**

A megsemmisíteni kért jogszabályhelyek megítélésem szerint ellentétesek az **Alkotmány 2.§ (1) bekezdésében** megfogalmazott jogbiztonság elvével, a jogalkotásról szóló 1987.évi XI. törvény (Jat.) **12.§ (2) bekezdésében** rögzített visszaható hatály tilalmával, és a **Jat. 18.§ (1) - (2) bekezdésében** és a **40.§ (1) bekezdésében** foglalt Alkotmányjellegű szabályozásokkal, továbbá az **Alkotmány 70/I. §** jövedelmi viszonyoknak megfelelő közteher hozzájárulással.

Indoklás:

Az elmúlt húsz évben még nem volt példa arra, hogy egy „*technikai módosítás*” **egyetlen célja a magánszemélyek, szakemberek megtévesztése legyen!** A 2010-re megszavazott adótábla – szakítva az elmúlt húsz év magyarországi és nemzetközi gyakorlatával - nem a jövedelem százalékában, hanem egy korrekciós tényezővel módosított adóalap százalékában határozza meg a fizetendő személyi jövedelemadót. A korrekciós tényező meghatározása egyértelműen bonyolítja, átláthatatlanná és követhetetlenné teszi az adó meghatározását, mértékét.

- A magánszemély jövedelmét nem képező *kiegészítő-adóalap* után is személyi jövedelemadót kell fizetnie.
- Az évközben megszerzett jövedelem utáni szja fizetési kötelezettséget módosíthatja egy 2010-es évközi TB járulék mérték változása.
- Egy esetleges 2010-es évközi TB járulék mérték emelés visszamenőleges adókötelezettséget jelenhet a már megszerzett jövedelmekre.

- Ugyanazért a munkáért, ugyanakkora jövedelem mellett 181 200 forinttal több adót kell fizetnie a magánszemélynek, ha jövedelmét nem munkaviszonyban, hanem megbízási jogviszonyban szerzi.

„Az alkotmánybírósági gyakorlat szerint egy jogszabály akkor nem felel meg a jogbiztonsági követelményének, ha megfogalmazása olyannyira homályos, hogy a jogalkalmazói jogértelmezéssel sem tölthető ki tartalommal, vagy határozatlansága lehetőséget ad a szubjektív jogalkalmazói döntésre, a különböző jogalkalmazók eltérő gyakorlatára.” [534/E/2001. AB határozat, ABH 2002, 1283, 1291.]

A 2010-es személyi jövedelemadóval kapcsolatosan felmerülő kérdések:

- Hogyan lehet azt elmagyarázni egy átlagembernek, hogy 100 ezer forint jövedelem után a 17 százalékos adó miatt 21 590 forint, és miért nem 17 000 ?
- Hogyan lehet elmagyarázni egy átlagembernek, hogy adózni kell a jövedelmét nem képező 27 százalékos munkáltatói járulék után is?
- Hogyan lehet elmagyarázni, hogy már 3,9 milliós jövedelem felett belép a magasabb adósávba, pedig az adótábla szerint csak 5 millió forint összegű adóalap felett kerül magasabb adósávba?
- Hogyan lehet elmagyarázni, hogy a törvénybe iktatott adótábla ellenére csak valószínűsíteni tudja a fizetendő személyi jövedelem adóját, pontosan kiszámolni csak akkor tudja, ha már ismeri a – rá nem vonatkozó - 2010. december 31-én érvényes TB járulék mértékét is?
- Hogyan lehet elmagyarázni, hogy az év közben megszerzett és adóelőlegként adózott jövedelmére a TB járulék mértékének emelése még visszamenőleges szja kötelezettséget írhat elő?
- Miért került sor „technikai” módosításra, ha a törvénybe iktatott változások az eddig „technika” mellett is megfogalmazhatók.
- Hogyan lehet elmagyarázni, hogy ugyanazon munkáért megszerzett, ugyanakkora jövedelmére miért fizet 181 200 forinttal több éves adót a magánszemély, ha nem munkaviszonyban, hanem megbízási jogviszonyban látja el a munkát?

A kérdések megválaszolása előtt - tekintettel a Jat. 40.§ (1) bekezdésében foglaltakra is - tekintsük át azokat a „*társadalmi, gazdasági és szakmai körülményeket, amelyek a javasolt szabályozás*” –sal összefüggésbe hozhatók.

Elsőként vessük össze a két modellt. A kommunikált szuperbruttósítást és a megszavazott adóalap-kiegészítést, mely utóbbinál elmarad a jövedelmek bruttósítása.

	adóalap-kiegészítés		"szuperbruttósítás"	
Jövedelem		100 000 Ft		127 000 Ft
Munkáltatói terhek	27%	27 000 Ft		
Nyugdíjjárulék	24%	24 000 Ft		
Egészségbiztosítási járulék	2%	2 000 Ft		
Munkaadói járulék	1%	1 000 Ft		
Munkavállalói terhek	38,59%	38 590 Ft	51,65%	65 590 Ft
Nyugdíjjárulék	9,5%	9 500 Ft	26,38%	33 500 Ft
Egészségbiztosítási járulék	6,0%	6 000 Ft	6,30%	8 000 Ft
Munkavállalói járulék	1,5%	1 500 Ft	1,97%	2 500 Ft
Szja, jövedelem után	17,0%	17 000 Ft	17,00%	21 590 Ft
Szja, munkáltatói terhek után	4,59%	4 590 Ft		
Összes szja teher	21,59%	21 590 Ft	17,00%	21 590 Ft
Nettó	61%	61 410 Ft	48,35%	61 410 Ft

Jól látható, hogy a „szuperbruttósításnál” törvényileg sor kerül a jövedelmek bruttósítására. Aki 2009-ben 100 000 forint havi jövedelmet kapott, az 2010-ben 127 000 forint jövedelmet kapna. A jövedelem bruttósításával egyidejűleg megszűnik a munkáltatói TB járulék teher. A „szuperbruttósításnál” marad a **jövedelem alapú** személyi jövedelemadózás, a 17 százalékos kulcs a jövedelemre vonatkozik. Kommunikációs szempontból hátránya a „szuperbruttósításnak”, hogy bár az szja valóban 17 százalékra csökken, viszont az eddig 9,5 százalékos nyugdíjjárulék 26,38 százalékra emelkedne. A bruttó jövedelemből az elvonás mértéke (alsó adósávban) 38,59 százalékról 51,65 százalékra növekedne. Ezzel összefüggésben a nettó jövedelem a bruttó jövedelem 61 százalékáról 48,35 százalékára csökkenne.

A „adóalap-kiegészítés” -nél elmarad a bruttósítás (megmarad a munkáltatói TB járulék), így az elvonás-teher arányszáma nem növekszik, a nettó jövedelem arányszáma nem csökken. Viszont a magánszemély egyrészt fizet 17 százalékos adót a jövedelme után, másrészt még 4,59 százalékos adót a munkáltatói járulékterhek (kiegészítő-adóalap) után. Tehát összességében 21,59 százalékos. Ennek következtében nem fedi a valóságot az az állítás, hogy a 18 százalékos adó 17 százalékra csökken. Helyesen (egészre kerekítve) 22 százalékra emelkedik. Az felső kulcs 36 százalékról nem 32 százalékra csökken, hanem 41 százalékra emelkedik. A sávhatár 1,9 milliőről nem 5 millióra emelkedik, hanem csak 3,9 millióra (a sávhatárból 1,1 millió munkáltatói járulék). Az adójóváírás jogosultsági határa nem 3,188 millióra, hanem csak 2,510 millióra emelkedik.

Az adóalap-kiegészítéssel a nemzetközi adózásban Európán kívülre helyezük magunkat. **Lehetetlenné válik minden összehasonlítás a múlttal, jövővel és más országok adóterhelésével.** Ez rövid és hosszútávon jelentősen ronthatja Magyarország megítélését. Az adózók sem fogják megérteni, mi is az az „adóalap-kiegészítés”.

Az egyébként is bonyolult hazai személyi jövedelemadó rendszert a megszavazott változtatás teljesen eltorzítja az **adóalap-kiegészítés** fogalmának szükségtelen bevezetése illetve az **adójóváírás** intézményének **drasztikus kiterjesztése**.

Jogszabályi érvelés:

A Jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvénnyel (Jat.) kapcsolatban az Alkotmánybíróság már több ízben kifejtette, hogy a Jat. Alkotmányos jellegű szabályozásnak tekintendő. Az Alkotmány 2.§ (1) bekezdésében megfogalmazott jogállamiságnak egyik kritériuma a Jat. 40.§ (1) bekezdésének betartása.

Jat. 40.§ (1) *„A törvényjavaslathoz az előterjesztő **indoklást** csatol, amelyben bemutatja azokat a társadalmi, gazdasági és **szakmai körülményeket**, amelyek a javasolt szabályozást **szükségessé teszik**, továbbá ismerteti a **jogi megoldás szempontjait**.”*

A törvényjavaslat nem tesz eleget a Jat. 40.§ (1) bekezdésében foglalt garanciális szabályoknak.

A jogalkotó semmilyen indokát nem adja, mi teszi szükségessé a javasolt, nemzetközi gyakorlattól is eltérő és szakmailag megalapozatlan szabályozást.

A kiegészítő-adóalap csak a tisztánlátást gátolja, ami nem lehet jogalkotási cél!

Szja tv. 1.§ (3) bekezdése: *„Az adó alapja az adóköteles bevételből megállapított, e törvény rendelkezése szerinti levonásokkal csökkentett jövedelem és az adóalap-növelő tételek összege.”*

Már az adóalap fogalmánál egyértelművé válik, hogy az adóalap-kiegészítés (adóalap-növelő tételek) nem tartozik a jövedelem fogalmába. Bár a jövedelem fogalma változott, az nem érinti az adóalap-kiegészítés fogalmát.

Szja tv. 4.§ (1) bekezdése: *„Jövedelem a magánszemély által **más személytől megszerzett** adóköteles bevétel egésze, vagy a bevételnek e törvény szerint **tételesen igazolt, igazolás nélkül elismert, átalányban meghatározott költségekkel csökkentett része, vagy a bevétel e törvényben meghatározott hányada.**”*

A változás elsősorban a köznyelv által „vagyonosodási vizsgálatok” -nak nevezett eljárásokat fogja érinteni. Az adóhatóság eddig a jogszabályi hivatkozásainál csak az Szja tv. 4.§ (1) bekezdésére hivatkozott, a (2) bekezdést kihagyta. Ehelyett „igazi” bevétel fogalmat alkotott. Eszerint minősítette a saját bankszámláról felvett összeget bevételnek (jövedelemnek). A jogalkotó most egyértelművé tette, hogy jövedelmet is csak mástól lehet szerezni, így a saját bankszámláról felvett összeg nem jövedelem. Azáltal, hogy a jövedelem meghatározásából kivette az „adóévben” megjelölést, már lehetővé válik az idősoros pénzforgalmi mérleg alkalmazása az Art. 109. § (1) bekezdésével kapcsolatosan.

Szja tv. 3.§ 75. pont: „*A magánszemély összes jövedelme az adóévben: a magánszemély adóbevallása, illetve munkáltatói adó-megállapítása szerinti összevont adóalap és külön adózó valamennyi jövedelem, illetve bevétel együttes összege, ...*”

A jogalkotó itt már a jövedelem szóval kapcsolatosan fogalomzavarba kerül. A magánszemély összes **jövedelmébe** sorolja az összevont adóalapot, pedig az tartalmazza - a magánszemélynek jövedelmét nem képező – az adóalap-kiegészítést is.

Szja tv. 11.§ (1) bekezdése: „*(A magánszemély adóévenként) a) adóbevallást köteles benyújtani az adóhatósághoz (önadózás), amelyben bevallja az összevont adóalapját, és az adóévben megszerzett, bevallási kötelezettség alá eső különadózó valamennyi jövedelmét, bevételét, az adót, ...*”

A magánszemélynek nem csak a saját jövedelmét, hanem a munkáltatója által a nyugdíjbiztosítási és egészségbiztosítási alapba befizetett összegről is bevallást kell beadnia (összevont adóalap) önadózás keretében.

Az adóalap-kiegészítés új fogalmát a módosító törvény 11.§ -sa határozza meg. Eszerint az

Szja tv. 29.§ (3) bekezdése: „*Az (1) bekezdésben említett **adóalap-növelő összeg** az (1) bekezdés szerinti jövedelem – kivéve ha az adóterhet nem viselő járandóság – után a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról valamint e szolgáltatásokról szóló törvény szerinti a **társadalombiztosítási járulék általános mértékével megállapított összeg**, illetve biztosítási kötelezettség hiányában az egészségügyi hozzájárulásról szóló törvény szerinti, az összevont adóalapba tartozó jövedelmet terhelő **egészségügyi hozzájárulás mértékével megállapított összeg** (bármelyik a továbbiakban adóalap-kiegészítés)*”.

(4) *Az adóalap-kiegészítés összegét a (3) bekezdés szerint az adóbevallásban/munkáltatói elszámolásban az **adóelőleg megállapításánál figyelembe vett adóalap-kiegészítéstől függetlenül kell megállapítani***”.

Külön jogértelmezést kíván a (4) bekezdés! A jogalkotó láthatóan számol azzal a lehetőséggel, hogy a TB járulék mértéke évközben változik. A (4) bekezdés szerint, ekkor az adóelőleg számításánál alkalmazott TB járulék mérték helyett, a 2010.december 31-én érvényes mértékekkel kell meghatározni a kiegészítő-adóalapot függetlenül a jövedelem megszerzésének időpontjától.

Jogbizonytalanságot szül, hogy a magánszemély a jövedelem megszerzésének időpontjában még nem tudja meghatározni a 2010. évre fizetendő személyi jövedelemadókat, mert ennek összege – az összevont adóalapba tartozó kiegészítő-adóalap miatt – csak a 2010.december 31-én érvényes TB járulék mérték ismeretében lehet meghatározni. (A jövedelem megszerzésének időpontját az Szja tv. 9.§ (2) bekezdése határozza meg.)

A (4) bekezdés visszamenőleges adókötelezettséget írhat elő korábban megszerzett jövedelemre, ha év közben (év végéig) emelkedik a jelenleg érvényben lévő 27%-os mérték. Ez pedig ellentétes a Jat. 12.§ (2) bekezdésében rögzített visszaható hatály tilalmával.

„A jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget...”

Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata a jogállamiság alapján érvényesíti a Jat. 12.§ (2) bekezdésében megfogalmazott visszamenőleges hatály tilalmát.

Példa: 2010. első félévben megszerzett 1 000 000 forint jövedelem kiegészítő-adóalapja 270 000 forint. Az összevont adóalap 1 270 000 forint. Ennek az Szja tv. 30.§ után fizetendő adója 215 900 forint. A magánszemély a második félévben már nem szerez jövedelmet.

Ha a TB járulék mértéke 32%-ra emelkedik (visszaáll a 2009. első félévi) és a változást 2010 második félévében hirdetik ki, akkor az Szja tv. 29.§ (4) bekezdése szerint az összevont adóalap a 1 320 000 forintra nő. Ennek adója: 224 400. Ez 8 500 forint visszamenőleges adókötelezettséget jelent a magánszemélynek a jövedelem megszerzésének időpontjához képest.

Az adófizetést az Szja tv. (adómértéke) 30.§ -sa határozza meg:

*„Az összevont adóalapot képező **jövedelmek** után fizetendő adó:”*

- a) ha az **összevont adóalap** nem haladja meg az 5 millió forintot, az összevont adóalap **17 százalék**a,
- b) ha az **összevont adóalap** meghaladja meg az 5 millió forintot, 850 ezer forint és az 5 millió forintot meghaladó rész **32 százalék**a.

A törvény szövege (Szja tv. 30.§) megtévesztő és ellentmondásos. Ellentétben áll a Jat. 18.§ (2) bekezdésével: *„A jogszabályokat a magyar nyelv szabályainak megfelelően, világosan és közérthetően kell megszövegezni.”*

Az Szja tv. 30.§ első mondata szerint az adót a jövedelmek után kell fizetni. Az a) és b) pontok viszont már a kiegészítő-adóalapra is vonatkoznak. **Az adót nem csak a jövedelemre, hanem a kiegészítő adóalapra is meg kell fizetni.** Más személyt (munkáltatót) terhelő járulék után is kötelezi a törvény a magánszemélyt személyi jövedelemadó megfizetésre. Így összességében a személyi jövedelemadó fizetési kötelezettség az első mondat szerinti jövedelemre vetítve nem 17 százalék, hanem 21,59 százalék. Megítélésem szerint a kiegészítő-adóalapra fizetett adó ellentétes az Alkotmány 70/I.§ -ában foglaltakkal. Az államot illető bevétel után a magánszemély fizet adót. A nyugdíj-egészségbiztosítási rendszerben a „**felosztó-kirovó**” rendszer működik.

A munkáltató által befizetett járulék nem a magánszemély érdekében történik!

A személyi jövedelemadó törvény nem csak magánszemélyekre, hanem kifizetőkre is kiterjed. Ha a jogalkotói szándék az, hogy a munkáltatói járulék személyi

jövedelemadó köteles is legyen, akkor miért a magánszemélyt terheli ez a kötelezettség, miért nem a kifizetőt?

A jogállam egyik alapja a jogbiztonság. Jogállamban elvárható, hogy a jogalkotó megfelelően indokolja döntését, megjelölje a törvényi okot. A célhoz kötöttség elvének érvényesülnie kell. A kiegészítő adóalapra vonatkozó rendelkezések hatályban maradása a jogbiztonságot sértik.

A kiegészítő-adóalap adókulcs torzító hatása általános iskolai matematikai módszerekkel kiszűrhető. Ezzel azt kívánom alátámasztani, hogy a Jat. 40.§ (1) bekezdésben foglaltaknak megfelelően *nincs kényszerítő ok* az új „technika” bevezetésére. (A jövedelmet jelöljük J –vel. A kiegészítő adóalap számításánál alkalmazott mérték 27%).

Jövedelem: J
Kiegészítő adóalap: $J * 0,27$
Összevont adóalap: $J + J * 0,27$
Összevont adóalap adója: $(J + J * 0,27) * 0,17$

Számítások: általános iskolai matematikai ismereteket alkalmazva *emeljük ki* a zárójeles kifejezésből J -t, végezzük el a kiemelés után zárójelen belül az *összeadás* műveletét, majd szorozzuk össze a J jövedelmen kívüli két szorzótényezőt:

$$(J + J * 0,27) * 0,17 = J * (1+0,27)*0,17 = J * 1,27 * 0,17 = J * 0,2159$$

A levezetésből látható, hogy a kiegészítő-adóalappal korrigált összevont adóalap helyett az Szja tv. 30.§ első mondatában megjelölt jövedelem százalékában is kifejezhetjük az adót: a **Jövedelem 21,59 százalék**. Ezt a számítást elvégezve az összes kiegészítő-adóalapot tartalmazó részre (kiszűrjük ki a kiegészítő adóalapot), a következő adótablát kapjuk:

3 937 000 forintig az adó $17 + 4,59 = 21,59$ százalék,
3 937 000 forint felett 850 ezer és az a feletti rész $32 + 8,64 = 40,64$ százaléka.

Adójóváírás: **15 100 Ft/hó, 2 510 000** jogosultsági határig. E fölött **15%**-os ütemben fogy el.

Így már értékelhetjük az adóváltozásokat! Így már választ kaphatna az átlagos adózó a kérdéseire. Az adókulcsok nem csökkentek, hanem növekedtek. Így már érthetővé válik az is, hogy miért tartalmazza a beterjesztett törvényjavaslat miniszteri indoklása, hogy a

„A 32 százalékos felső kulcs tartalmazza a magánszemély megszűnő 4 százalékos különadójának megfelelő mértéket is”. [indoklás 89. oldal a 11.§-hoz]

A sávhatár valóban emelkedett, de 1,9 millióról csak kb. 3,9 millióra.

Érthetővé válna az adózó számára, hogy ez az adótábla évi 2,4 milliós (havi 200 000) jövedelemig egyértelműen adóemelést jelent. A legnagyobb adó emelkedés évi 1,9 milliós jövedelemnél következne be: 68 210 forint. A sávhatár emelésnek köszönhetően csak az évi 2,4 milliós jövedelem feletti adóterhelése csökken az adótábla következtében. Az adóemelés kompenzálása az adójóváírással történik meg **kizárólag a bérjövedelemmel rendelkezőknek**. Ennek kommunikálása elmaradt. A 2010-re tervezett adójóváírás növeléssel egy teljesen torz adószerkezet alakul ki.

Az Alkotmány 70/I.§ -ában megfogalmazott jövedelmi viszonyok szerinti közteher hozzájárulás erősen torzul, amikor a minimálbér és az átlagjövedelem között keresők között ugyanazon a munkáért a - személyi jövedelemadó tekintetében - 181 200 forint adófizetési kötelezettség különbség lesz aszerint, hogy bérjövedelmet vagy például megbízási díjat kap a magánszemély.

A 2010-re megszavazott módosításnak csak rövidtávú politikai és pszichológiai hatása lehet. Adókulcs-csökkentésnek lehetne beállítani az adókulcs-emelést. Ez nem lehet törvényalkotási szempont. Megítélésem szerint a 2010-es adótörvényekből ki kell hagyni az adórendszert torzító adóalap-kiegészítésre vonatkozó részeket és a jövedelemre vonatkozó adótáblára kell visszatérni.

Az itt előadottak alapján Tisztelettel kérem az Alkotmánybíróságot, hogy a 2009. évi LXXVII. törvény (VII. 8.) adóalap-kiegészítésre és adójóváírásra vonatkozó részeit semmisítse meg.

Budapest, 2009. július 16.

Tisztelettel:

Angyal József okleveles adószakértő
PM nyilvántartási szám: OASZ 4108098